

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гендерна педагогіка
Викладач	Сабат Надія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380969424163
Е-mail викладача	nadiya.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Гендерна педагогіка» спрямована на вивчення теоретичних і практичних засад гендерного підходу в освіті та вихованні. Курс охоплює питання гендерної соціалізації, впливу стереотипів на навчальний процес, забезпечення рівних освітніх можливостей для всіх учасників педагогічної взаємодії.

Студенти знайомляться з концепціями гендерної рівності, критичним аналізом традиційних і сучасних освітніх практик, міжнародним та національним законодавством у сфері гендерної політики. Особлива увага приділяється методам і стратегіям формування гендерно чутливого освітнього середовища, розвитку інклюзивного навчання та виховання без дискримінації.

Курс передбачає аналіз досліджень у сфері гендерної педагогіки, розгляд практичних кейсів, розробку освітніх програм та методичних матеріалів з урахуванням гендерного підходу, що сприятиме професійному розвитку майбутніх соціальних педагогів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними поняттями, сутністю та завданнями гендерної педагогіки, гендерної освіти та виховання, напрямками та методами сучасних гендерних досліджень, особливостями гендерної соціалізації особистості; оволодіння методиками гендерного навчання і виховання з метою створення умов для розвитку індивідуальних особливостей кожної особистості та пом'якшення впливу гендерних стереотипів, особливостями організації гендерно-неупередженого навчально-виховного процесу у змінених соціально-педагогічних умовах.

Завдання курсу:

- визначити теоретичний та методологічний зміст основних категорій гендерної педагогіки;
- проаналізувати з точки зору гендерного підходу проблеми зайнятості в системі освіти;
- продемонструвати значимість фактору освіти в процесі гендерної соціалізації дитини;
- ознайомити студентів з різноманітним методом, технологій та методик гендерної педагогіки;
- сприяти формуванню здатності до гендерного аналізу практики педагогічної діяльності;
- обґрунтувати можливість і необхідність використання гендерного підходу в педагогічній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні компетентності:

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності.

СК-20. Здатність до сприяння соціального захисту дітей, надання підтримки їх сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з дітьми та молоддю, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	231 Соціальна робота	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Гендерна педагогіка як наукова галузь.	2	2	10/10
Тема 2. Гендерний підхід в історії освіти та педагогічної думки.	2/2	2	10/14
Тема 3. Гендер як соціальна конструкція системи соціостатевих стосунків.	2	4/2	10/14
Тема 4. Гендерна освіта та гендерне виховання школярів.	2	4/2	10/14
Тема 5. Еволюція гендерної взаємодії учнівської молоді.	2	2	10/14
Тема 6. Сім'я – провідний інститут статевої соціалізації	2/2	4/2	10/14
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvityv.pdf</p> <p>Вид контролю – залік.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 35 балів за поточне оцінювання; 50 балів – за контрольну роботу;</p>
---	--

	<p>10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 7, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 35 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття.</p> <p>Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.</p> <p>Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.</p>
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають

керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);
українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);
онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022–2024 роки з її реалізації: розпорядження Кабінету міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-vprovadzhennia-hendernoi-rivnosti-u-sferi-osvity-do-2030-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-na-20222024-roky-z-ii-realizatsii-i201222-1163>
5. Цілі сталого розвитку. Ціль 5: Гендерна рівність.
URL: <https://lpnu.ua/tsil-5-henderna-rivnist>

Базова

6. Гендерна педагогіка: навч.-метод. посіб. / автор-упорядник І. Ю. Лебідь. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2015. 130 с.
7. Кімел М. С. Гендероване суспільство. Київ: Сфера, 2003. 490 с.
8. Кравець В. П. Гендерна педагогіка: навч. посіб. Тернопіль: Джура, 2003. 416с.
9. Кубатко Л. Недискримінаційний вимір освіти: гендерна рівність. 23.12.2022. URL: <https://edway.in.ua/uk/blog/2022/12/23/недискримінаційний-вимір-освіти-гендерна-рівність/>
10. Правове забезпечення гендерної рівності: навч. посіб. / І. П. Андрусак. Львів: Галицька видавнича спілка, 2023. 176 с.
11. Семигіна Т. В., Ярошенко А. А. Гендерні аспекти сучасної соціальної роботи: практика й освіта = Paradigms of the Modern Educational Process: Opportunities and Challenges for Societ: Collective Scientific Monograph. Ed. V. Shneider. 1st ed. Dallas: Primedia eLaunch LLC, 2019. P. 78-86. DOI: <https://doi.org/10.36074/pmepocs.ed-1.07>
12. Ярошенко А., Семигіна Т. Гендерна компетентність у соціальній

роботі: Як інвестувати феміністичні погляди у гендерно трансформаційну практику : [монографія]. Даллас : Primedia e-Launch LLC, 2022. 215 с. URL : <https://bit.ly/3QlryOs>

Додаткова

- 13.Київ. Жінки. Війна : збірка спогадів і роздумів жінок про життя в столиці у період повномасштабного вторгнення / упоряд. і передм. М. Іванцова. Київ : Креативна агенція «Артіль», 2023. 225 с.
- 14.Литвишко О. М., Яценко Л. В., Зачепа І. М. Гендерна соціалізація дошкільника. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 1. С. 152–158. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-1-22>
- 15.Марценюк Т. «Захисники галактики»: влада і криза в чоловічому світі / іл. Марії Кінович. Київ : Видавничий дім «КОМОРА», 2020. 256 с.
- 16.Марценюк Т. Гендерна рівність та недискримінація на практиці. Київ : Видавничий дім «КОМОРА», 2021. 176 с.
- 17.Марценюк Т. Чому не варто боятися фемінізму? Київ : Видавничий дім «КОМОРА», 2018. 328 с.
- 18.Павліченко О. В. Соціальний захист жінок в Україні: теорія та практика : монографія. Харків : Панов А. М., 2020. 367 с.
- 19.Чоловіки як союзники : посібник / авт. колектив: О. Ярош, Н. Пашкова, А. Перепелюк. Київ : Міжнародна фундація виборчих систем, 2022. 112 с.
- 20.Ярошенко А. А., Семігіна Т. В. Феміністична соціальна робота як професійне інвестування в жіночу солідарність. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 13–29.

Інформаційні ресурси

- 21.Музей жіночої та гендерної історії. URL: <https://gender.at.ua/index/0-2>
- 22.Повага : сайт кампанії проти сексизму в медіа і політиці. URL: <https://povaha.org.ua/>
- 23.GenderГід: інформаційно-просвітницько-пізнавальний ресурс. URL: <https://gendergid.org.ua/pro-nas/>

Викладач _____ Надія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи